

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 28.	
Telefon: 306.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

A világháború ellenszerei.

Két nagy ellenszere van a világháborúnak és általában minden harcnak, háborúnak: a vallásosság és a műveltség fejlesztése. Vizsgáljuk közelebbről, mennyiben fejlesztették mind a kettőt Magyarországon és különösen Szabadkán. Nevelték-e itt az ifjúságot vallásosságra és nevelték-e a közönséget műveltségre?

Ha nézzük a mai borzalmas háborút, eszünkbe kell ötlenie annak, hogy az ősember botokkal és kövekkel harcolt az erdőben, ma pedig Mannlicher-fegyverrel és ekzotikombával küzdenek: hol itt a különbség? Hol a műveltség fejlődése? Azt mondanák: a harc módjában és eszközeiben. Hát nem vad ez az emberölési mód? És nem vadak az eszközei? De igen. Minden éptestű ember elpusztul. Ezt pedig — ha műveltebbek vagyunk — el lehetett volna kerülni, ha az intelligensebb elemet, a tanulóifjúságot külön ezredekbe sorozzák és külön alkalmazásban használják. Ha mindezt belátták volna vezető embereink, megmenthették volna a nemzet színe-javát!

A műveltségnek tehát hiányval voltunk és nem becsültük. De hogy állunk a vallásossággal? — Még mindig hangos az ország némelyik sajtóorgánuma — a szabadkai napilapoknál sincs kivétel — a vallásitanítás kigunyolásában, a vallás tanainak lecsepülni akarásában. Legdühösebbek a nagyszájúak azért, ha valaki templomba jár és gyakorolja vallási kötelességeit. Szeretnék, ha úgy élnének az emberek, mint az okatlan állatok. Nem gondolnak arra, hogy ha nem volna vallási különbség, akkor sokan az itthonlevők közül már régóta a lövészárkokban hagyták volna a fogukat.

Nem gondolnak arra, hogy csak az erkölcsileg emelkedett felfogás teremthet hőseket, honvédőket, nem pedig

a szociáldemokrata jakabok nagyképszerűsítő handabandázása és nemzetközi népbolondítása.

A vallásos, erkölcsös ifjúság még sohasem futott meg az ellenség elől és ha a nemzetek vezetői vallásosok lettek volna, ha minden cselekedetükben gondoltak volna Istenre, sohasem keletkezett volna ez a háború.

De ha még most vallásosakká lennének a népek, ha magukhoz térnének és ha igazán törekednének az igazi műveltségre, mely az egymásnak való használásban, egymás kölcsönös segítésében és a végső nagy cél, önmagunk belső boldoggá tevésében és ennek a kiküszöbölésére irányuló fáradozás elleni munkában nyilvánul: akkor már holnap, vagy ma vége volna a háborúnak.

Igazi vallásosság és igazi műveltség még sohasem szült ellenségeket és megszüntetett minden ellenségeskedést. Azért aki e kettő ellen szót emel, az csak azt árulja el, hogy ő a zavarosban, a háború tovább hömpölygő véres áradatában halászni akar, anyagi hasznot akar keresni. Pusztuljanak ezerek, csak könnyebben élhessen egypár pókhasu, aranyóralancos, felfuvalkodott — ur, aki nem akarja soha a gyilkolás végét. Ezeknek kellene már letörni a szarvát!

Painlevé és Lloyd George római tanácskozásai.

Amsterdam, nov. 6. A Daily Mail római jelentése szerint Painlevé, Lloyd George, Robertson és Smuts nyomban megérkezésük után tanácskozást kezdtek Orlando miniszterelnökkel, — a kabinet tagjaival, Cadorna gróffal, Foch tábornokkal és a többi francia generállal. A tanácskozások későbbi folyamán az olasz király is meg fog jelenni.

Menekülnek az olaszok.

Sajtóhadiszállás, november 7. Csapatunk átlépték mindenütt a Tagliementót és a Dolomitokban is előre nyomulnak. Conrad báró csoportja elfoglalta a Col di Lanát és a Monte Piavát. — Csapatunk bevonultak Cornovába és San Derróba. Az olaszok arcvonala 150 kilométer szélességben megingott. Visszavonulásuk a sikásra valóságos vízőzön.

Súlyos napok az olaszokra.

Basel, november 7. Engli ezredes, az ismert katonai kritikus azt írja, hogy már eddig több mint egy tucat olasz tábornokot mozdítottak el és állítottak haditörvényszék elé.

A katonai helyzetről azt írja, hogy az olasz vereség sokkal nagyobb, mint az oroszoké volt. Az orosz generálisok legalább visszavonulni tudtak, de az olasz hadvezetőség be hagyta kerített haderőt olyan módon vesztett el egy egész hadsereget ágyukkal együtt, a milyenre ebben a háborúban még nem volt példa. Egliknek az a meggyőződése, hogy az olaszok nem mondanak igazat, mikor a tulerő nyomásával védekeznek, mert a központi hatalmak a fölökést aránylag kevés hadosztállal hajtották végre.

A vereség nemcsak az olasz hadsereget érte, hanem az egész olasz népet is, melyre most nagyon súlyos napok várnak.

Fegyverszünetet követel az orosz katonaság.

Stockholm, nov. 7. A munkástanács ülésén Reval város kiküldöttje kijelentette, hogy a lakosság tiltakozik Reval kiürítése ellen. A revali ezredek november közepére fegyverszünetet követelnek, ami ha nem történik meg, maguk cselekednek.

Német hajókon jönnek az amerikaiak.

Berlin, november 7. A washingtoni hadügyminiszterium hivatalosan közli, hogy az amerikai csapatokat nem amerikai hajókon fogják Európába szállítani, hanem e célra a tizenhat lefoglalt német kereskedelmi hajót fogják fölhasználni, amelyek eddig amerikai kikötőkben voltak internálva. A hadügyminiszter megállapodott a tengerészeti miniszterrel, hogy a hajókat a tengerészeti hivatal szereli fel ugyan, de a hadügyi tárca költségvetésére. A lefoglalt hajók a Hamburg—Amerika—Linie és a Norddeutscher Lloyd gőzösei voltak; köztük vannak a világ legszebb és legnagyobb gyorsgőzösei is: a Vaterland, az Amerika, a Kronprincessin Cäcilie és a George Washington.

Az olasz miniszterelnök fia eltűnt.

Genf, nov. 7. Római jelentés szerint Orlando olasz miniszterelnök fia, aki mint tiszt harcolt a Bainsizza-fensíkon, az offenzíva kezdete óta nem adott magáról életjelt. Orlando minden utánjárása dacára sem tudja, hogy fia elesett-e, vagy fogságba került.

A postások hangversenye.

Mint már a Délvidék jelentette, a szabadkai 2. számú postahivatal tisztviselői 11-én — vasárnap este fél nyolc órai kezdettel, a városi színház termében, az „Országos postáskórház” javára hangversenyt rendeznek. Munkatársunknak sikerült megszereznie a programot, melyet alább le is közlünk.

A hangverseny rendezése körül a postahivatal tisztviselői fáradhatatlanul buzgólkodnak. A rendezőségnek a legjobb nevű fővárosi szereplők közül sikerült meggyer-nie *Weinlig Eriknét*, a budapesti vígadó-koncertek legkedveltebb tagját, kinek művészi modorába valóságos átítatódott az ábránd tüneményes megnyilvánulása. Ugyancsak a szereplők között találjuk *Kurucz János* nevét is. — Kurucz a legnépszerűbb magyar népdalok szerzője. Bácskában legutóbbára Ujvidéken szerepelt, még február 24-én. Az újvidéki közönség a legszebb emlékekkel gondol még mindig erre az estére. A harmadik fővárosi szereplő *Hollós Rózsi*, kinek művészetét a kellem bája valósággal varázslatossá teszi. *Hollós Rózsi* a modern kabaréodalom gyögyeit fogja előadni saját gitarkísérete mellett.

A Szabadkán tartózkodó művészek közül *Bán János*, *Szedlacsek Lajos* lesznek azok, akik az estét élvezetessé teszik. Még egy szabadkai nevet találunk a szereplők névsorában. Egy nevet, *Czittler Vilma*-t, mely lassan-lassan oly annyira fölé emelkedik a műkedvelőknek, hogy neve már szinte hiányozna egy igazi művész-est szereplőinek névsorából.

A program egyébként a következő:

1. Kurucz János: Magyar ábránd. Zongorán előadja a szerző.
 2. a) Balassa-Reinitz: Nokturnó; b) Harsányi-Bertha: A kórzon; c) Pallós-Zoltán: A két öreg; d) Meilhac-Lecocq: A bakfisi levele; — Modern dalok. — Előadja: saját latkiséretével *Hollós Rózsi*, a Modern Színpad tagja.
 3. a) Kurucz János: Dal a két bakancsról; b) Mindennapos imádság. — Kabarédalok — Előadja: a szerző.
 4. a) A bűvös varázsdalból. Kitalálás. (Csiky). b) Waldteufel (Böhüm). — Előadja: *Czittler Vilma*.
 5. a) Brahams: Rapsodie (G. moll.); b) Schubert-Liszt: Du bist die Ruhe; c) Liszt: Gnommen reigen. Közkívánatra előadja: *Bán János*.
 6. Vintempe Balore A Polonaise. Előadja: *Szedlacsek Lajos*.
- Az esten *Ingusz József* a 2. számú postahivatal tisztviselője konforál.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek
fogászati munkákban,
aranyból és platinából,
valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szápadás nélküli fogak.
Fogszűrés teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások.)

Schäffer Géza
vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Olimpiai tornaversenyek Palioson.

— Ünneplő ruhában nem lehet tüzet oltani. —

(Saját tudósításunk.) Folytassuk tovább fejtegetéseinket, melyek Palios fejlesztésére irányulnak. Hogy a külföldön is megismerjék Szabadkát és vele Paliosot, arra nézve legújabb tettek is valaként. Nemrég a legtekintélyesebb német képeslapban, a Leipziger Illusztrirte Zeitungban tettek közzé jó néhány darab ezresért pár sornyi ismertetést és pár képet a városról.

Még itt él köztünk az ember, aki pár évtizeddel ezelőtt óriási tervekkel állott elő Szabadkán és majdnem egy millió koronáját földadta annak az eszmének, hogy Palioson olimpiai versenypályát építsenek és olimpiai tornaversenyeket rendezzen. A szűk látókörű szabadkai hatóságok akadékoskodása miatt azonban ez a nagy és szép terv kudarcot vallott.

A legelső athéni versenyek idején Szabadkán utazott keresztül 180 világhírű atléta, Ausztráliából, Délafrikából, Fokvárosból és a világ minden tájáról. Erre a hírre az illető uriember elment a szabadkai hatósági emberekhez, elment Vojnich főispánhoz és fölémlítette előtte, hogy átutazznak itt ezek a világhírű emberek; jó volna, ha a hatóság ünnepélyesen fogadná őket. Ha nem férnének el itt tartózkodásuk alatt a szállodákban, engedje át nekik a város a paliosi fürdőkabinokat. Rendezhetne továbbá bankettet is részükre a város és nagyszabású torna-ünnepélyt is lehetne tartani, amelyen ők bizonyára szívesen részt vennének.

Ha megtartották volna itt ezeket a versenyeket és alkalmas módon ezeknek a híreket eljuttatták volna a külföldre, akkor ez sokkal nagyobb reklám lett volna Szabadkának és Paliosnak, mint a Leipziger Illusztrirte Zeitungban közölt pár sor szenzáció nélküli írás. Mi az ujságíró szemével, a

reklám szempontjából nézzük a dolgot és — azt hisszük — ez is a leghelyesebb. De Szabadkán, amint ezt igen sokszor tapasztaljuk, ehhez nincs érzék. Itt sajnálják a fáradságot és az esetleges előzetes költséget a reklámra, a gyümölcsöző befektetésre és marad minden úgy, még talán évszázadokig is, amint volt.

Egészen természetes, hogy az Athénbe utazó atlétáknak a fogadásából semmi sem lett.

Akik először megteremtették a paliosi villamos-vasutat, azért tették, hogy a közönséget kiszállíthassák a paliosi sporttelepre. A Szegedi-úton közben volt egy közút; ennek az áthelyezésével a sinek lefektetése miatt 6 hétig akadékoskodott a város.

Kállay Albert főispánnak ajánlották, hogy nagyon jó volna Szabadkán tűzoltó-egyesületet alakítani. Kisebb városokban akkor már 25 éves jubileumukat ünnepelték a lövész- és tűzoltó-egyesületek és Szabadkán meg semmit sem tettek etekintetben. Kállay főispán azt válaszolta, hogy Szabadkának nincs szüksége tűzoltó-intézményre, mert itt minden ember tűzoltó. Ez igaz is. De olyan helyzetben van a jelenlegi tűzoltó-egyesület is, mint az a koresmáros, akihez ha vendég jön, azt mondja, hogy nincs bora. A tűzoltóknak nincs vizük. És hogy minden ember tűzoltó, azt szépen mutatta 1909-ben a Sztójkovich ház égése. Háromszor is történt a főtéri házban robbanás. Benzin, rakéta és lőpor robant föl. Vasárnap délelőtt volt és egyjelenegy ember sem ment a tüzet oltani, mert föl voltak öltözve ünneplő ruhába. Nagyon jellemző eset Szabadka fejlődésében.

Itt dolgozni kell, de erősen kell dolgozni azon, hogy Szabadkát és Paliosot fejlesszék!

Csalások a disznóságok körül.

Óbecsének nagy szenzációja van, mely a mai közállapotokra is szomorúan jellemző. *Schumacher Rudolf* pékmester ugyanis az új sertésrendelet értelmében fölös disznóit eladta a *Háringás G.* budapesti sertéskereskedő cégnek. Az üzletet teljesen szabályszerűen és a rendelkezések megfelelő módon bonyolították le, mégis a *Schumacher* cég beltagjához *Schumacher Jenő*hoz két marcona kinézésű katonai detektív állított be, akik közül az egyik őrmesteri distinkciót viselt. Velük volt a *Háringás* cégnek *Steinberg* nevű megbízottja is, aki az üzletet a sertésekre megkötötte *Schumacher*rel.

Az őrmester anélkül, hogy bemutatkozott, vagy magát igazolta volna, a meglepett *Schumacher Jenő*t elkezdte faggatni: Adott-e eljóságokat? Kinek? Mennyiért? Tényleg a maximális árérté és mennyi előleget vett fel? Végül azt kérdezte az őrmester *Schumacher Jenő*től, hogy van-e a *Háringás* cégtől még valami járandósága.

Schumacher Jenő az őrmester kérdéseire megmondotta, hogy mennyi előleget vett föl a *Háringás* cégtől az üzletre és mennyi járandósága van még. Ezt az összeget a szigorú őrmester rendel-

kezésére a *Háringás* cégnek *Steinberg* nevű megbízottja, — akit a katonai detektívek magukkal hoztak, — azonnal kifizette *Schumacher Jenő*nek a katonai detektívek ezután megmotozták *Schumacher*t, elkobozták tőle a nála levő *Browning* revolverét, majd az egész házat végigkutatták, végül, mint akik dolgukat jól végezték, eltávoztak.

Schumacher Jenő, akit a katonai detektívek föllépése, jogtalan eljárása és türehtelen molesztálása nagyon fölháborított, másnap elment panaszt tenni az őrmester és társai ellen. A jegyző azonnal elővezettette a még mindig a közönségben tartózkodó katonai detektíveket és kérdőre vonta őket, hogy amikor Óbecsére érkeztek szolgálati ügyben, miért nem jelentkeztek nála, úgy amint azt a törvény előírja. Az őrmester azt válaszolta, hogy ő ismeri a szabályokat és ez esetben csak véletlenül fordult elő, hogy a jelentkezési kötelezettséget elmulasztották.

A jegyző e bocsánatkérés után barátságosan vált el az őrmestertől, aki magát *Kronstein* néven mutatta be és a másik katonai detektívtől, akinek a nevét is elfelejtette. Hogy a két ember sza-

bálszerű okmányokkal igazolta, miszerint nekik a m. kir. közlelmezési minisztériumtól megbízásuk van a maximális árak betartását ellenőrizni, a jegyző még cigarettával is megkínálta őket.

Közben a jegyzőhöz távirati rendelet érkezett, hogy a közönségben levő összes disznókat le kell rekvirálni. Ekkor kiderült, hogy a *Schumacher-féle* sertések már be- vagonirozva állanak a vasuti állomáson és az állomásfőnök azt jelentette, hogy hozzá bejött egy őrmesteri distinkciót viselő katonai detektív és elrendelte, hogy a *Schumacher-féle* vagon sertésnek azonnal el kell menni és azt semmiféle hatósági intézkedésre viszatartani nem szabad.

Az őrmester és társa, e derék két katonai detektív, a *Schumacher-féle* sertéseket először *Mohóra* szállították, onnan pedig *Ausztriába* akarták továbbítani. Az óbecsei főszolgabíróóság távirati intézkedése a moholi csendőrség erre azonnal letartóztatta *Kronstein* őrmestert és társát és átkisérték a jómadarokat Óbecsére, ahol őrzetbe vették őket.

Ácsorgások

a városi üzletek előtt és a választók.

A panaszos levelek özönével érkeznek szerkesztőségünkbe. Valamennyiük sablonos egyformasággal az ácsorgásokról, a közlelmezés türehtelen állapotairól panaszkodnak. A ma érkezett levelek között van egy, mely tartalmában némileg eltér a többitől. A levélben *P. Mihály* — mint aláírta — több III. és IV. körű választó nevében panaszkodik a zsirüzlet előtti ácsorgásról.

oraiból érdemes néhány szót kiragadni. Többek között azt írja, mondja meg a polgármester ur, jó lesz-e, ha tovább is tart az a türehtelen állapot, hogy a közönség reggeltől estig ott álljon a zsirüzlet előtt és végül elküldik azzal, hogy: nincs! Jöjjön el a polgármester ur egyszer a zsirkiosztás tájékára, s akkor majd meg esik a szíve, — ha ugyan van; vagy küldje el a cselédjét egy bögrével és álljon sorba, mint a többi, csak akkor fogja igazán megtudni, hogy miért is nem lehet nálunk is úgy, mint más városban. Ott van *Baja*, *Zenta*. Ezekben a városokban a piacon is lehet húst, zsirt, szalonát kapni. A polgármester ur emlékezzék csak vissza a legutóbbi képviselőválasztásra: mit nem ígért és most így fizet.

Kérjük a polgármester urat — fejezi be levelét — változtasson a helyzeten. Ha másként nem lehet, osszák be körönként a zsirkiosztást.

— Bronzból készült arany vitézségi érem. A hadsereg főparancsnoksága közli a király ama parancsát, amely szeriat a háboru további tartama alatt az arany vitézségi érmek veretését megszüntették és helyettük bronzból készült beanyozott érmét adnak azoknak, akiket az arany vitézségi éremmel tüntettek ki. Ezeknek a kitüntetésnek azonban joguk lesz ahhoz, hogy háboru után az ilyen érmeket aranyból készült érmekkel cseréltessék ki. Ilyen értelemben okmányt is kapnak.

NAPI HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy *Ludwig Árpád százados, Kladek Jenő* tart. hadnagy és *Ráth Elemér* hadnagy a szabadkai hatodik honvédegyalogezrednél a legfelsőbb dicsérfelismerést kapta a kardok egyidejű adományozása mellett.

— **Uj határrendőrségi fogalmazó.** A m. kir. belügyminiszter Stern Leó ujvidéki kir. törvényszéki jegyzőt a m. kir. határrendőrséghez s. fogalmazóvá nevezte ki és szolgálatát erre a fiúmei államrendőrséghez osztotta be.

— **Ujvidék is megváltja gázgyárát.** Szabadka városi kezelésbe vette a gázgyárát. Most arról értesültünk, hogy Ujvidéken annak a huzavonának megszüntetése érdekében, amely az ott sem népszerű gázgyár és a város között huzamosabb idő óta dul, a város tanácsa a légszuszgyár megváltását határozta el és felhívta a gyárat, hogy állapítsa meg azt az árat, amelyért az üzem folytatását a városnak átengedni hajlandó. A légszuszgyár megfelelt a felhívásnak és hosszabb beadványban részletezi ajánlatát, amelynek lényege az, hogy az 1913—15. évek átlagos jövedelme alapján a megváltási értéket a légszuszgyár igazgatósága 561.270 koronában állapítja meg.

— **A 86-os rohamszázad.** Üdvözlét küldenek a szabadkaiaknak messze Volkinából a *Délvidék* útján a 86. gyzlogezred rohamszázadának a katonái. Abból az alkalomból, hogy a hideg idő beköszöntével rumot osztottak ki a katonák között a haretérén, mindjárt azokra gondoltak, akik itthon fagyóskodva ácsorognak zsirért, szalonnáért és petrólemért. Ezeket vigasztalják és kitartásra buzdítják a 86-os „sturmosok”.

— **Rekvirálják a sertést, húst, zsírt és szalonnát.** Táviratérkezett ma az Országos Közélelmezési Hivataltól a polgármesterhez. Elrendeli a Hivatal az élősertéseknek, valamint a sózott hus, szalonna és zsír országos rekvirálását. Ez a rendelet nem jelent kevesebbet, mint hogy teljesen megszűnik a sertéskereskedelem. A H. T. tulajdona minden sertés, kivéve azokat, amelyekre a háztartások kapnak hivatalos engedélyt, de ez nem lehet több két darabnál, valamint a városi közlelmezés, kórházak, szegény- és árvaházak sertései. Minden egyéb sertés a H. T. tulajdonába megy át és az bármikor maximális ártért átveheti. *Ugyanez áll a husra, zsírra és szalonnára nézve is.*

— **Mozi miatt felfüggesztett városi tanácsos.** Hogy mi minden miatt függesztenek föl állásuktól hatósági embereket, erre megint élénk példát nyújt a győri eset. Szabó István győri főispán felfüggesztette állásától *Szauter Ferenc* dr. városi tanácsost és ellene a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte. *Szauter* tanácsosnak a közlelmezési iroda vezetése alól való felmentése és szabadságolási kérelme óta több irányú kommentárt kerestek a hirtelen távozás megokolására és a tanácsos személye körül bizonyos feszültség támadt, amit a főispán rendelkezése most egy csapásra megszüntet, minthogy a kérdést a

törvényes eljárás útjára tereli. Altalában a mozi-ügy körül előfordult szabálytalanságokra vonatkoznak a vádak. A mozi-ügy azonban csak a vádak egyik csoportját alkotná, viszont a polgármester előadása szerint a tény az, hogy a felfüggesztés és a vizsgálat oka kizárólag a mozi-ügy és annak egyes részletkörülményei. Mindenestre nagyon érdekes az ügy.

— **Emelték a gáz árat.** A város nemrégiben vette át a gázgyárát és a városi kezelés máris érezteti hatását. A város felemelte a gázszolgáltatás egységárát 32 fillérről 50 fillérré. Semmiképpen sem érthető, hogy ezt a felemelést már október 1-től számítja a városi gázgyár.

— **Dr. Bánósi László előadása.** Dr. *Bánósi László* Országos Munkásbetegségélesztő Pénztár és a Stefánia szövetség titkára „Háboru és szociálpolitika” címen e hó 10-én a városi színház ideiglenes helyiségében előadást tart a szervezett munkások részére. Dr. *Bánósi László* az előadást követő napon is Szabadkán marad s a Stefánia szövetség fiókjának megalkotása céljából tárgyalni fog a város polgármesterével és tisztii főorvosával. Az előadás 7 órakor kezdődik.

— **Szabad-e az orosz foglyoknak házasodni?** Érdekes miniszteri döntés történt nemrégiben. Az orosz foglyok közül ugyanis többen azzal a kéréssel fordultak a hadügyminisztériumhoz engedné meg, hogy ők itt megnősülhessenek. A hadügyminiszter a kérést elutasította s legfeljebb csak a német orosz foglyokkal tesz kivételt.

— **A nyugdíjasok választmányi ülése.** A nyugdíjasok országos szövetségének szabadkai fiókjá november hó 11-én — vasárnap — délután 3 órakor a városi székház kis tanácstermében választmányi ülést tart.

— **Hadbavonult iparosok szabadságolása.** A honvédelmi minisztérium a honvédkerületi parancsnokságokhoz intézett leiratával elrendelte, hogy az összes mögöttes országbeli és a honvédkerületi parancsnokságok alá rendelt katonai alakulatoknál beosztott és arcvonalbeli szolgálatra alkalmatlan, szakképzett bognárok, pintérek, kádárok és hasonló iparúgu segédek, továbbá kémenyseprők, nyergesek és bádogosok közül azok, akik jelenlegi katonai beosztásuk

Világirodalmi esemény!

Wilde Oszkár regénye filmen

DORIAN GRAY ARCKÉPE

Életragédia 5 felvonásban. Főszereplő: BERNDALDOR.

Kedden és szerdán látható a

Lifka moziban

Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor. Ünneppnap 3, fél 5, 6 és 8 órakor.

ban nélkülözhetők, ez évi november 30-ig azonnal, hivatalból felmentendők és legutóbbi munkahelyükre szabadságolandók.

— **Hogy kell kikérni a kimérendő katonákat?** A király tudvalevően elrendelte a több gyermekes családapák és a megmaradt utolsó fiúk kimelését. Az arra vonatkozó kérvényezés módját azonban sokan még nem ismerik. Azok a hozzátartozók, akik a megmaradt utolsó fiúk kimelését kérik, folyamodványukat az elsőfoku közigazgatási hatóságnál (a főszolgabírókhoz adják be). A folyamodványban a kimelésre jogosult személy beosztását (csapatotest, póttesti intézet) és amennyiben az illető a hadrakelt sereghez tartozik a tábori posta számát is pontosan meg kell jelölni. A folyamodványhoz Családi értesítőt, vagy ha ennek beszerzése lehetetlen, más hiteles bizonyítványokat kell csatolni. Az elsőfoku közigazgatási hatóság köteles a folyamodványt mielőbb közvetlenül az abban megjelölt parancsnoksághoz továbbítani. Több gyermekes családapáknak, akik a kimelésre jogosultak, a kedvezmény megadását zászlóaljkihallgatáson kell kérniük: ők a kedvezmény megadásáról igazolványt kapnak. Ennek ellenére a menetszázadba beosztathatók, de a menetszázadból való kivételük ideiglenes kedvezménynek tekintendő. Az illetők azonban, ha a hadrakelt sereghez való érkezésük után igazolványukat ott felmutatják, olyan beosztást fognak kapni, ahol az ellenség állandó tűzhatásától feltétlenül mentesek maradnak.

— **Véget ért a Délibáb.** A Pesti Hirlapban *Délbáb* címen folyt, folydogált egy regény, amelyet *Bónyi Adorján*, az ismert nevű fiatal regényíró szorgalmasan folytatott. A regény úgy indult, mint a többi újságregény: részletesen, lassan és sok szóval semmit se mondva. Egyszerre azonban, mint híg lében egy hulla, megjelent a regény „keretében” egy levél, a melyet a vőlegény írt a menyasszonyához s amelyet férfitisaságban se lehet ma már büntetlenül elmondani, hiszen józan izlés vert már tanyát a kávéházakban is. Feltűnt, hogy a regény hirtelen befejeződött. Dicséret a közönségnek, mely a regényt elolvasta, visszautasította s azt — mint halljuk — a lapnak is értésére adta. Errett izlésre vall, amit erről jelentenek, hogy a közönség sem ezt, sem a regény várható részleteit nem volt hajlandó lenyelni. S a lap respektálta ezt a pornográfiaellenes hangulatot és a regényt a közepén befejeztette. A *Délbáb* a 32 folytatással megszünt s ez egészséges közizlésünk jelentkezését és megerősödését mutatja.

— **A civiltársadalom füstnélküli hete.** Az éjjeli órákban az a hír repült végig a távirókban, hogy a király igen sok millió cigarettát rendelt a győztes hadseregnek, amely most tapossa végig a Savoyák legszebb birodalmát. Ez a királyi parancs ismét ragyogó bizonyítéka *Károly király* spontán elhatározásának és praktikus gondolkodásának. Ezzel a fejedelmi gesztussal, amivel most száz millió cigarettát szór szét katonái között már nem először találkoztunk. Bizonyára az aranyeső is utoléri rettenhetetlen katonáinkat s az is

bizonyos, hogy a zászmányban sem szűkölködnek, de ez a százmillió cigareta mindennél kevesebb ajándék lesz. A cigarettaszállításra vonatkozó tilalom alighanem egy-két napon belül elerkezik Szabadkára a zombori pénzügyigazgatóság útján a tözsdékhez.

Közgazdaság.

Szabadka. Építési anyagok. A Máv. szabadkai üzletvezetősége az 1918. évben szükséges terméskö, oltatlan falimész, égetett falitégla, égetett fedélcserép szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok nov. 27-én déli 12 óráig nyújtandók be. Az 5 százalék bánatpénz november 26-án déli 12 óráig a szabadkai üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál teendő le.

A Délmagyarországi cukoripar rt. (a Magyar leszámítoló- és pénzügyváltóbank alapítása) 1916. évi nyereségből részvényenkint 22 K = 11 százalék osztalékot fizet, szemben a tavalyi 12 K = 6 százalékkal.

A Kulai magyar posztógyár rt. felsz. alatt posztógyárát megvette Brandekkel Ferenc hódási gyapjufonó- és festőgyáros.

Szállítás. Zenta város tanácsa a város részéről 1918. évben szükséges irodaszerek szállítását nov. 20-án d. e. 10 órakor tartandó versenytárgyaláson vállalatba adja. Az ajánlatok nov. 10-én d. u. 4 óráig adandók be. Bánatpénz 5 százalék.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felelős szerkesztőnk telefonszáma: **Pallas 34.**

Kávéházakban kérje a „Délvidék”-et.

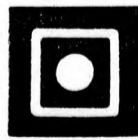
KORZÓ MOZI
műsora.

szertán és csütörtökön:

Berki Lili s Várkonyi Mihály fellepte: A

Tanítónő

Bródy Sándor nagyszerű színműve a legszebb magyar film!

Előadások kezdete d. u. 5 és 8-kor.

32. November 8.

Mozgófényképszínház.

— Irodalmi matiné. Vasárnap délelőtt nyitja meg irodalmi matiné sorozatát a Korzó-Mozi. A magas színvonalon álló sorozat bevezetője finom, művészi értékekben gazdag programot nyújt. Közreműködnek Tapolcai Jolán a Nemzeti Színház tagja, Lakatos László fővárosi író, novellista, Ambrus Balázs költő, Bán János zongorista és Szedlacek Lajos hegedűművészek. A matiné a Korzó-Moziban vasárnap délelőtt 10 és fél órakor kezdődik. Helyárak: 1—10 sor 3 K, 11 sortól 2 K, földszinti és emeleti páholyülés 1 K. Jegyek már előre válthatók.

— Hangverseny minden este. Szabadka zenekedvelő közönsége a háboru alatt nélkülözötte a klasszikus zene gyönyörűségét, mert a filharmonikus társaság memmüködhet és a hangverseny esték is igen megfogyatkoztak. Nagy anyagi áldozatok árán most a Korzó-Mozi lehetővé teszi, hogy zenés élvezete a közönségnek meglegyen az előadások alatt ugy delátán, mint este, mindennap két neves művész játszik zongorán és hegedűn.

LIFKA MOZI HETI MŰSORA

8—9: *Az élet éjszakája* dráma 4 felv. főszereplő *Magda Sonja* az új mozi csillag.

10—11: Amerikai műsor: *Az asszony colonája*. Egy házasságtörés története 4 felv.

12—13 *Károly király* bevonulása Görzbe. *Mágia* Corvin atrakció 4 felv. főszereplő *Lábass Juci*, Várkonyi és Nyáray.

14—15—16: *Az utolsó hajnal*. Rejtelmes történet 4 felv. Phönix film.

KORZÓ MOZI MŰSORA:

Hétfő—csütörtök: *A tanítónő*. Bródy Sándor híres szindarabja. Főszerepben Berky Lili.

Péntek—vasárnap: *Lábass Juci* fellépte: *A föld rabjai*. Emőd Tamás poetikus darabja.

Vasárnap délelőtt: *Irodalmi matiné*. Közreműködnek: Tapolcai Jolán a Nemzeti Színház tagja, Lakatos László fővárosi neves író Ambrus Balázs költő, Bán János zongorista és Szedlacek Lajos hegedűművészek.

Hétfő—kedd: *Fenyvesi Emil* szenzációs szerepe: *Satanell*. Fantasztikus színjáték.

Szerda—vasárnap: *Fedák Sári* első fellépte. A szezon művészi eseménye, legelragadóbb magyar film: *Három hét*. Írta: Elynor Glyn.

Hétfő—szerda: *Raskolnikov* (Bűn és bűnhődés). Dostojevszkij szenzációs regénye.

ELITE MOZGO

Szerda esütörtök:

Beszélő szemek

bűnügyi dráma három felvonásban. És a fényes kísérelő műsor.

Előadások kezdete: hétköznap fél 8 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2—8-ig és este fél 9 órakor.

A Wesselényi-utca 717. sz. alatt lévő jó forgalmu

üzletemet eladom.

Deutsch Lajos.

Egy jó házból való fiút

nyomdász-

tanoncnak

fizetéssel felvesz a SZENT ANTAL nyomda

Raffia nincs és nem is lesz!

nyersanyag hiány miatt a papírpárga ára maapról-napra emelkedik. Mindenki lássa el magát előre

„PATRIA” szőlőkötöző papírpárgával.

Ára 100 kg-ként 520 korona. Kapható Gottlieb és Schmiel „Patria papírpárga” eladási irodája. Budapest, VII kerület, Rákóczi-ut 6. sz.

Vásároljon

osztály sorsjegyet

a Kunetz-Bankban Szabadka, Eötvös-utca.

Hivatalos árak:

Sorsjegy:	1/8	1/4	1/2	1/1
Korona:	150	300	600	1200

A cs. és kir. 23. gyalogezred HADIALBUMA.

Szerkesztette: Kun József lenő tart. főhadnagy.

1050 haretéri kép és rajz, 100 érdekes cikk és vers.

A világháboru első két évében kitüntetett és elesett 23. as hősök irásban és képből megörökítve.

300 autogram uralkodóktól, hadvezérektől és ezredbeliektől. :-

A számos diszes kiállítású cseperképen több mint 3000 ezredbeli arc képe található.

Ára 20 kor. Megrendelhető: Kun József Jenő főhadnagynál, Tábortábori posta 632.

Huzás már 1917 dec. 6-án.

Ezen XXXIII. magyar királyi

jótekonycélú

államsorsjáték

főnyereménye 200000 K készpénzben

Az összes nyeremények összege:

475.000 korona készpénzben.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lot. tóljévedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota) az összeg előzetes bekioldése mellett, továbbá valamennyi posta, adó-, vám- és só-hivatálnál az összes vasuti állomásokon s a legtöbb da-hánytűzsdében és váltó-tízletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A m. k. Lottó-jévedéki igazgatóság.

ELKELT!

E hírtetés csak a földbirtokot eladni, vagy venni akaró közönséget érdeklí!

A Jászapáti Gazdasági és Iparbank Részvény Társaság tulajdonát képezett, Szilágy megyében levő zánoki és nagyderzsidai birtokok elkelték. Az eladást a tulajdonos pénzintézet megbízásából a Nagy Lajos Országos Adásvételi és Reklámválatata Debrecen — közvetítette és bonyolította le lelkiismeretes becsületességgel ugy az eladó, mint a vevő legteljesebb megelégedésére.

E vállalat fennáll 18 év óta. Minden megbízást maga a tulajdonos intéz el személyesen. Adásvételi megbízásokat elfogad költség-előleg nélkül! Központi Iroda: Debrecen Csapó-u. 19. sz. Alapítástól 1900-ban.

Dohányzók

még kaphatnak gyári áron cigaretta hüvelyt. Eredeti vergé papíron készült béke időből való jó minőségű hüvely 1 doboz 100 hüvely 60 fillér 1000-kint 5% engedmény család levélpapír 100 levélpapír és 100 boríték (a boríték selyem betétű) 5 kor. 50 fill. mind a 200 darab. Szabadkai látképek és más ujdonságok darabja 10 fillér. Névjegyek azonnal izlésesen készülnek. Író- és csemagolópapírok gyári raktára.

Lipsitz és Lampel

könyv-, papirkereskedése és könyvnyomdaja. Szabadka Rudics-utca. Telefon 604 sz.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Cirkvenica. Befizetett alaptőke 10.000.000 és tartalékalap 2.000.000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizettetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami oimleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.), külföldi éro- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat. ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsájt: 4% és 5% (utóbbiak 3% nyeresémmel) pupilláris biztosság, adómentes, mindentéle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá börzei és kommissionális megbízásokat.

Aruosztály. Árusít előnyös áron: legjobb belöldi gyártmányu arató-, fűkaszaló- és vetőgépeket, oséplőgépgarnitúrákat kukorica-kapáló és sormivelő ekéket, boronákat, szecskavágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.